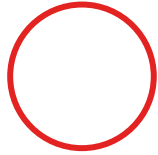

**Observatori
de Vulnerabilitat
de la Creu Roja
a Catalunya**

1r estudi

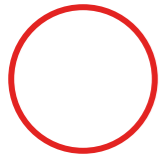
L'impacte de la crisi en la infància i les famílies

Juliol 2011

Cada cop més a prop de les persones

Estudi sobre l'impacte de la crisi en la infància i les famílies

Observatori de la Vulnerabilitat

Creu Roja a Catalunya
C. Joan d'Àustria, 120-124
08018 Barcelona

Juliol de 2011

Edició, disseny i imatge:
Òscar Velasco, Anna Sabaté i Pilar Millan.

Equip de redacció:
Irene Peiró, Òscar Velasco, Anna Sabaté i Pilar Millan.

Assessorament científic:
Anna Espinal, Oliver Martínez

Entrevistes realitzades pel Centre de Coordinació de Creu Roja a Catalunya

Fotografies:
Fotografies interiors cedides pel voluntariat, els àmbits i les diferents assemblees de la Creu Roja a Catalunya.

Disseny i maquetació:
Albert Pérez Centeno.
heatches.net16.net

Impressió: Gràfiques APR, SCP.

Dipòsit legal: B-29585-2011

Imprimir aquest document en paper reciclat redueix l'impacte mediambiental en:

184
kg d'escombraries

249
km en un cotxe europeu estàndard

373
kwh d'energia

35
kg de CO2

4.042
litres d'aigua

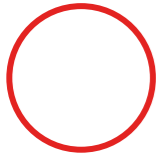
299
kg de fusta

LA MISSIÓ

Ser cada cop més a prop de les persones vulnerables en l'àmbit estatal i internacional a través d'accions de caràcter preventiu, assistencial, rehabilitador i de desenvolupament, realitzades essencialment per voluntariat.

LA VISIÓ

La Creu Roja, com a organització humanitària i d'acció voluntària arrelada a la societat, donarà respostes integrals des d'una perspectiva de desenvolupament a les víctimes de desastres i d'emergències, a problemes socials, de salut i mediambientals.

1	PRESENTACIÓ	6
2	INTRODUCCIÓ	8
3	MARC REFERENCIAL	10
4	RESULTATS DE L'ENQUESTA	12
4.1	METODOLOGIA	12
4.1.1	INTRODUCCIÓ	13
4.1.2	SELECCIÓ DE LA MOSTRA	13
4.1.3	REALITZACIÓ DE L'ENQUESTA	13
4.1.4	DADES DEL QÜESTIONARI	15
4.1.5	MÈTODES ESTADÍSTICS	15
4.2	PERFIL DELS USUARIS	16
4.3	ACCIÓ HUMANITÀRIA DE LA CREU ROJA A CATALUNYA	20
4.4	INFÀNCIA I FAMÍLLA	24
4.4.1	HABITATGE	25
4.4.2	ALIMENTACIÓ	27
4.4.3	OCI I TEMPS LLIURE	27
4.4.4	EDUCACIÓ	28
4.4.5	ROBA	28
4.4.6	DESPESES ECONÒMIQUES	28
5	CONCLUSIONS DE L' INFORME	34

Benvolguts/des,

A continuació, us presentem el primer informe de l'Observatori de Vulnerabilitat de la Creu Roja a Catalunya que recull les dades obtingudes en l'estudi pilot realitzat entre les persones que la Creu Roja atén dins del Programa de lluita contra la pobresa i l'exclusió social, col·lectiu especialment vulnerable i que més està patint els efectes de l'actual crisi socioeconòmica.

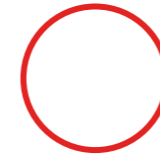
Durant el 2010, la nostra activitat ha estat marcada pel context econòmic actual i els efectes que això ha suposat en les persones més vulnerables de la societat, atenent prop d'un 20% més d'usuaris que el 2009 en programes de crisi. En la línia de reforçar els nostres projectes per pal·liar-ne els efectes, la Creu Roja ha posat en marxa l'any 2011 l'Observatori de Vulnerabilitat a fi de conèixer les necessitats dels beneficiaris atesos i d'implantar processos de millora continuada en l'organització.

L'informe ha volgut analitzar la situació d'un dels col·lectius que, segons hem constatat en la nostra acció diària, és un dels més afectats pel context social i econòmic actual, com és el de la infància. Mitjançant la realització d'enquestes telefòniques durant el més d'abril de 2011, hem volgut copsar la realitat de les famílies i les seves necessitats més bàsiques, com són l'alimentació, l'habitatge, l'educació o d'altres relacionades amb les diferents activitats del seu dia a dia.

Aquest primer pilot, titulat "L'impacte de la crisi en la infància i les famílies", és un pas més en la nostra prioritat per posar solució a les necessitats immediates de les persones vulnerables i, alhora, ajudar a promoure la interlocució amb els diferents agents socials, potenciant el paper de la Creu Roja en la diplomàcia humanitària dins la nostre societat.

En definitiva, l'estudi pretén ser un punt de partida per seguir treballant en futurs informes la millora continuada de l'atenció a les persones en situació de vulnerabilitat extrema, amb un alt risc d'exclusió social a casa nostra.

Josep Marquès i Baró
President de la Creu Roja a Catalunya

L'Observatori de Vulnerabilitat és un repte nou que té la Creu Roja a Catalunya, a partir d'una clara idea i voluntat d'apropament a les persones que atén per poder adaptar l'acció que desenvolupa en funció de les necessitats d'aquests usuaris i, alhora, comunicar-ho internament i externament. És, per tant, un projecte que neix des de la il·lusió i motivació per a la creació d'un espai, no només de recollida de dades, sinó també de transformació i innovació a l'hora d'identificar les necessitats actuals que tenen els diferents col·lectius que atenem i que estan més afectats per l'actual crisi socioeconòmica. L'Observatori pretén estudiar les dades, escoltar les persones i aconseguir respostes per generar solucions.

L'Observatori exercirà la seva acció tant internament, donant eines al conjunt de les assemblees locals/comarcals i provincials de la Creu Roja a Catalunya per millorar l'atenció a les persones ateses, com externament, per generar corrent d'opinió i ser agent social que treballa, percep i comunica la situació actual i real de les persones davant aquesta crisi socioeconòmica mundial.

Ara, presentem el primer informe sota el títol "L'impacte de la crisi en la infància i les famílies", realitzat a partir d'entrevistes telefòniques a les persones que la Creu Roja a Catalunya atén dins del Programa de lluita contra la pobresa i l'exclusió social(*). Es tracta d'un estudi pilot, que té com a objectiu descriure i valorar la situació dels usuaris i així poder millorar l'atenció que reben.

(*) El Programa de lluita contra la pobresa i l'exclusió social consisteix en un conjunt d'accions adreçades a pal·liar les necessitats bàsiques i urgents de la població vulnerable com ara les següents: la distribució de kits (alimentaris, higiènics, familiars, infantils...), rober, menjador, atenció a persones sense sostre i unitats mòbils d'atenció a l'emergència social.

Aquest primer estudi s'ha volgut emmarcar dins un context més general que detallen altres fonts de referència estadística social de l'àmbit europeu, estatal i català, com són Eurostat, INE i Idescat.

Per tractar-se d'un col·lectiu amb situació d'especial vulnerabilitat, persones que necessiten ajut extern per cobrir les seves necessitats bàsiques, com ara el menjar, els indicadors obtinguts superen per molt les xifres de la població en general. Això no obstant, cal tenir present el context general en què es donen aquestes xifres per comprendre la seva magnitud.

Un 68% de les persones enquestades es troba en situació d'atur (la meitat sense prestació) i hem de tenir en compte que no estem parlant només de població activa. Si parlem ara d'activitat, només un 15% tenen feina (i la meitat a temps parcial). Fins i tot el percentatge de persones que manifesten treballar en l'economia

submergida (15,6%) supera en mig punt el de les persones amb contracte laboral. Algunes de les persones entrevistades ens manifestaven que, en motiu de la crisi, havien quedat fora fins i tot de l'economia informal. Respecte a l'indicador de privació material, (que mesura la carència de béns i de recursos necessaris per aconseguir un nivell de benestar acceptable, mitjançant uns ítems estandarditzats), només s'ha mesurat parcialment, incorporant a l'enquesta únicament 4 dels 9 ítems. Malgrat això, és 5 cops superior a la mitjana de l'estat, destacant que, com veurem més endavant, prop d'un 40% de les persones enquestades no es poden permetre menjar un àpat de carn/peix com a mínim cada dos dies ni mantenir la seva llar a una temperatura adequada.

Finalment, un 93,7% de les persones viuen sota el llindar de la pobresa, destacant els alts percentatges de pobresa molt alta.

COMPARATIVA PRINCIPALS INDICADORS(*)

	taxa atur	econ. subm.	privació material	pobresa relativa	pobresa alta	pobresa molt alta
Europa (Eurostat)	-	-	8%	17%	-	-
Espanya (INE)	21,30%	-	11,30%	20,80%	-	-
Catalunya (Idescat)	19%	-	-	18,40%	-	-
Informe Vulnerab.CRE	42,20%	15,60%	62,60%	91,30%	83%	72,80%
Informe Observatori CRC	68,20% ⁽¹⁾	15,7%	55,50% ⁽²⁾	93,70% ⁽³⁾	91,70%	85,20%

(*) Segons dades d' Eurostat, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) , l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) i El boletín sobre vulnerabilidad social Cruz Roja Española (nº 4 març 2011).

⁽¹⁾ % nombre de persones enquestades en situació d'atur

⁽²⁾ A l'enquesta s'han mesurat 4 dels 9 ítems estandard

⁽³⁾ A partir dels ingressos mensuals de la llar i del total de membres de la llar s'ha calculat el nivell d'ingressos per unitat de consum (obtinguda segons la fórmula OCDE modificada):

Pobresa (= 0 < 700€) Pobresa alta (= 0 < 646€) Pobresa molt alta (= 0 < 566€)

.....
 RESULTATS DE
 L'ENQUESTA

**4.1
 METODOLOGIA**

4.2
 PERFIL DELS USUARIS

4.3
 ACCIÓ HUMANITÀRIA
 DE LA CREU ROJA
 A CATALUNYA

4.4
 INFÀNCIA I FAMÍLIA

**4.1.1
 INTRODUCCIÓ**

Aquest estudi s'ha realitzat amb l'assessorament del Servei d'Estadística Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona pel que fa a la validació del qüestionari, la selecció de la mostra i l'anàlisi de les dades. Un bon disseny experimental (grandària mostral, qüestionari...) garanteix una major fiabilitat dels resultats i pot donar un punt de partida per a estudi posteriors. L'anàlisi rigorós de les dades del qüestionari ha posat de manifest coneixements, de vegades

desconeguts, dels usuaris dels programes que formen part d'aquest estudi. A més, ha permès tenir indicadors plenament definits i validats, que poden permetre posicionar els usuaris en un determinat context. Els resultats s'han obtingut utilitzant programari especialitzat per a l'anàlisi de les dades i la presentació de resultats.

A continuació, hi ha la descripció de cadascun dels passos que s'han seguit en aquest estudi.

**4.1.2
 SELECCIÓ
 DE LA MOSTRA**

9.483 registres corresponents a usuaris que van participar als diferents projectes del programa contra la pobresa i l'exclusió social de la Creu Roja, els anys 2008, 2009 i 2010. Projectes: Aliments per la solidaritat; Atenció a persones sense llar, Centre d'acollida i/o residències a Persones sense llar, Centre

de Dia Persones sense llar, Intervenció Social en Campanyes agrícoles o temporeres, Projecte Integral d'Inclusió Social en Zones Desfavorides, Projectes Integrals de Lluita Contra la Marginació i Serveis d'Emergència Social i Suport Social en Situacions de Vulnerabilitat.

**4.1.3
 REALITZACIÓ
 DE L'ENQUESTA**

Les enquestes es van realitzar des del Call Center del Centre de Coordinació de la Creu Roja, assistides per ordinador (CATI, Computer Assisted Telephone Interviewing). Aquest tipus d'enquesta fa servir un sistema informàtic que selecciona i realitza les trucades de manera aleatòria i permet a l'entrevistador plantejar i omplir el qüestionari amb ajuda d'un ordinador. La selecció aleatòria es va realitzar estratificant per sexe i zona (en total es van considerar sis zones

relatives a poblacions per nombre d'habitants).

Durant el mes d'abril de 2011, es van realitzar 1.567 trucades, de les quals el 60% (940) van ser ateses, el 24% no van obtenir resposta i el 15% corresponien a un telèfon erroni. En el 2% de casos restants, la línia estava ocupada. En total es van realitzar 409 enquestes (només 51 persones van rebutjar participar a l'enquesta) amb una mitjana de temps per enquesta de 25 minuts.

ENTREVISTA A BEGOÑA ARICHA,
RESPONSABLE TÈCNICA
CENTRE COORDINACIÓ
CREU ROJA A CATALUNYA.

Desde el Centre de Coordinació teniu una ampla experiència en el contacte telefònic amb les persones i en la gestió d'operatius similars. Què destacaries del projecte concret de l'observatori ?

Quines diferències principals valoreu respecte d'altres?

Ha estat una prova pilot que ha superat amb molt d'èxit les expectatives de tots plegats. Pensàvem que seria molt més difícil poder "connectar" amb els usuaris donades les característiques socio-familiars i econòmiques de molts d'ells, però per contra la resposta obtinguda ha estat molt positiva, ja que només hem necessitat treballar sobre el 16,5% dels registres de la base de dades per aconseguir l'objectiu establert. S'ha intentat, d'una manera molt personalitzada i garantint sempre la confidencialitat de la informació, gestionar les enquestes de manera àgil, mitjançant la incorporació de les noves tecnologies per tal d'afavorir al màxim el tractament de les dades.

Es tracta d'un projecte diferent i innovador dins de la Creu Roja per la forma en la que s'ha desenvolupat, per una banda ha estat orientat a conèixer la realitat del nostres usuaris i concretament dels més vulnerables, i per altra ha permès donar "veu" en aquestes persones amb l'objectiu de canviar les nostres estratègies de futur. Un altre aspecte positiu del projecte es la continuïtat que se li vol donar en el temps, permeten tenir una visió real de la situació dels nostres usuaris i de com fan front a la crisi en diferents moments, fet que ens permetrà poder fer un seguiment d'aquelles situacions més greus.

La realització d'aquestes enquestes ens ha permès detectar situacions de carències molt importants de cara als infants i a altres membres de la família.

4.1.4 QÜESTIONARI

El qüestionari s'ha dividit en set blocs:

- Dades personals: 8 preguntes.
- Suport de la Creu Roja i valoració de la situació actual: 15 preguntes.
- Dades de la llar: 10 preguntes
- Característiques de la llar: 6 preguntes.
- Despeses econòmiques: 3 preguntes.
- Formació i dades d'activitat: 9 preguntes.
- Llars amb infants menors de 12 anys: 8 preguntes.

4.1.5 MÈTODES ESTADÍSTICS

■ L'anàlisi de les preguntes del qüestionari s'ha realitzat segons el tipus de variable: Variables quantitatives (edat, despeses, ingressos, etc. S'han obtingut taules amb les estadístiques de resum: nombre d'observacions vàlides (N), nombre de dades que manquen (N Miss), Mitjana, Mediana, Mínim i Màxim.

■ Variables categòriques i multiresposta (sexe, nacionalitat, estat civil, tipus d'ajuda, projectes...): s'han obtingut taules de freqüències amb les freqüències relatives i absolutes.

■ Preguntes obertes: a partir de les preguntes obertes, s'han transcrit les respostes de manera literal. A partir de les respostes, s'han creat uns núvols de paraules amb una mesura proporcional a la seva freqüència d'aparició.

RESULTATS DE L'ENQUESTA

4.1 METODOLOGIA

4.2 PERFIL DELS USUARIS

4.3 ACCIÓ HUMANITÀRIA DE LA CREU ROJA A CATALUNYA

4.4 INFÀNCIA I FAMÍLIA

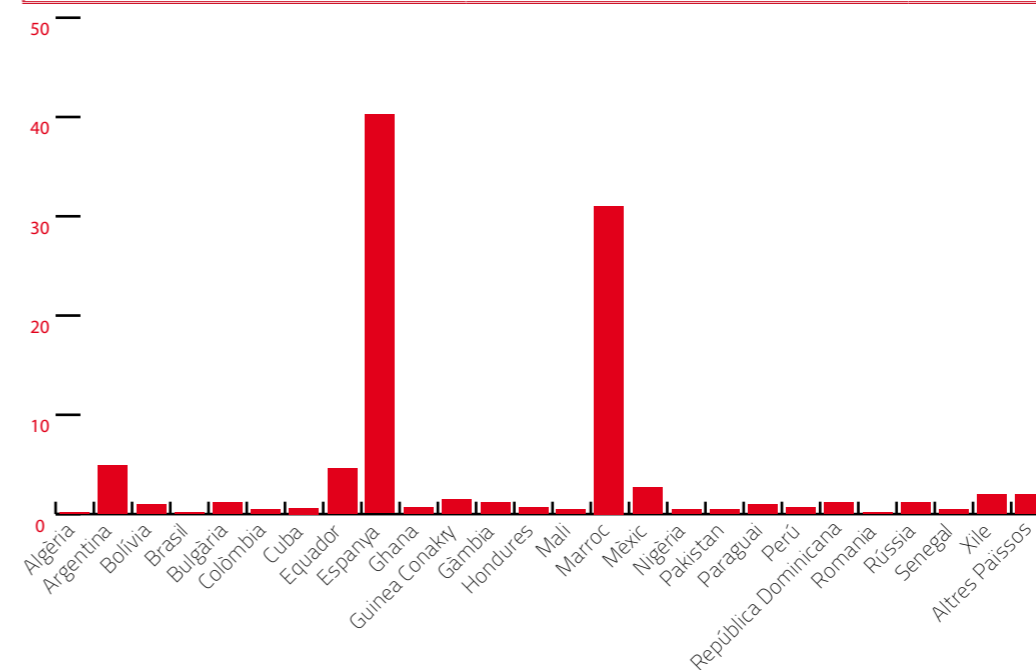
4.2 PERFIL DELS PERSONES USUÀRIES ENQUESTADES

■ 409 usuaris/usuàries
enquestats/des

■ **Sexe**
un 60% de dones i un 39%
d'homes, amb una mitjana
d'edat de 40 anys.

■ **Nacionalitat**
4 de cada 10 dels enquestats
tenen nacionalitat espanyola,
un 31% nacionalitat marroquí,
un 4% boliviana i un 4% equa-
toriana.

Nacionalitat	Freqüència	Percentatge
Algèria	2	0,5%
Argentina	1	0,2%
Bolívia	20	4,9%
Brasil	4	1,0%
Bulgària	1	0,2%
Colòmbia	5	1,2%
Cuba	2	0,5%
Equador	19	4,6%
Espanya	164	40,1%
Ghana	2	0,5%
Guinea Conakry	3	0,7%
Gàmbia	6	1,5%
Hondures	5	1,2%
Mali	3	0,7%
Marroc	127	31,1%
Mèxic	2	0,5%
Nigèria	11	2,7%
Pakistan	2	0,5%
Paraguai	2	0,5%
Perú	4	1,0%
República Dominicana	3	0,7%
Romania	5	1,2%
Rússia	1	0,2%
Senegal	5	1,2%
Xile	2	0,5%
Altres Païssos	8	2,0%

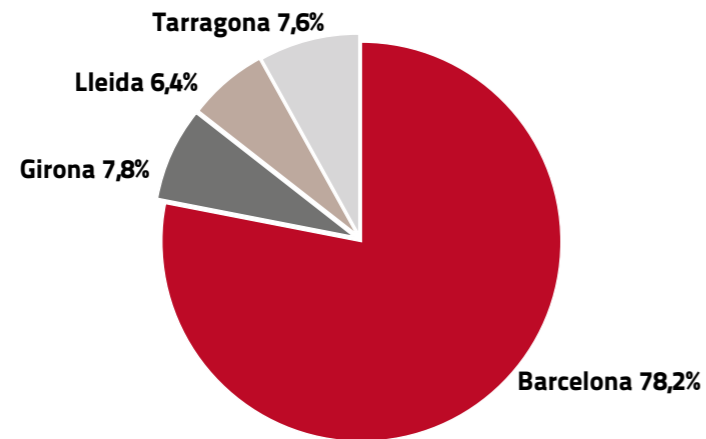

○
**4 de
cada 10 dels
enquestats
tenen
nacionalitat
espanyola**

■ Demarcació de residència

78% a Barcelona, 8% a Girona, 6,4% a Lleida i 7,6% a Tarragona

Província	Freqüència	Percentatge
Barcelona	320	78,2%
Girona	32	7,8%
Lleida	26	6,4%
Tarragona	31	7,6%

■ Formació

Un 60% tenen formació en educació bàsica /FP/BUP/ COU/Batxillerat o Cicles Formatius de Grau Mitjà o Superior.

■ Situació laboral

Un 68% estan a l'atur amb o sense prestació i un 14% són assalariats a temps complet o parcial.

■ Ingressos

Una mitjana d'ingressos mensuals de 426 €. Al conjunt de tot el nucli familiar, la mediana d'ingressos és de 550 €.

El 58,4% rep algun tipus de prestació:

- Atur, formació professional: 35%
- RMI: 37%
- Protecció a la família: 11%
- Altres (malaltia, jubilació...): 17%

■ Indicators

Més del 93% d'enquestats es troben per sota del llindar de la pobresa (obtinguda segons la fórmula OCDE modificada).

El 86% presenten un indicador de pobresa relativa molt alta. El 87% han reduït ingressos de la llar familiar en els dos últims anys per pèrdua de feina d'1 o més membres (81%).

El 53% pensa que la seva situació ha empitjorat respecte al 2010 per pèrdua de feina (62%). Un 14% creu que ha millorat, principalment perquè han trobat feina (49%) o per rebre alguna prestació nova (23%), i un 32% considera que no ha canviat. Un 22% pensa que la seva situació d'aquí a uns mesos serà millor que l'actual, un 23 % pensa que no hi haurà canvis, un 22% que serà pitjor i un 30% ns/nc.

RESULTATS DE L'ENQUESTA

4.1 METODOLOGIA

4.2 PERFIL DELS USUARIS

4.3 ACCIÓ HUMANITÀRIA DE LA CREU ROJA A CATALUNYA

4.4 INFÀNCIA I FAMÍLIA

4.3 ACCIÓ HUMANITÀRIA DE LA CREU ROJA

De les 409 persones usuàries enquestades

■ 4 de cada 10 persones enquestades no havien sol·licitat mai cap ajuda bàsica a la Creu Roja ni a cap altre institució amb anterioritat al 2010.

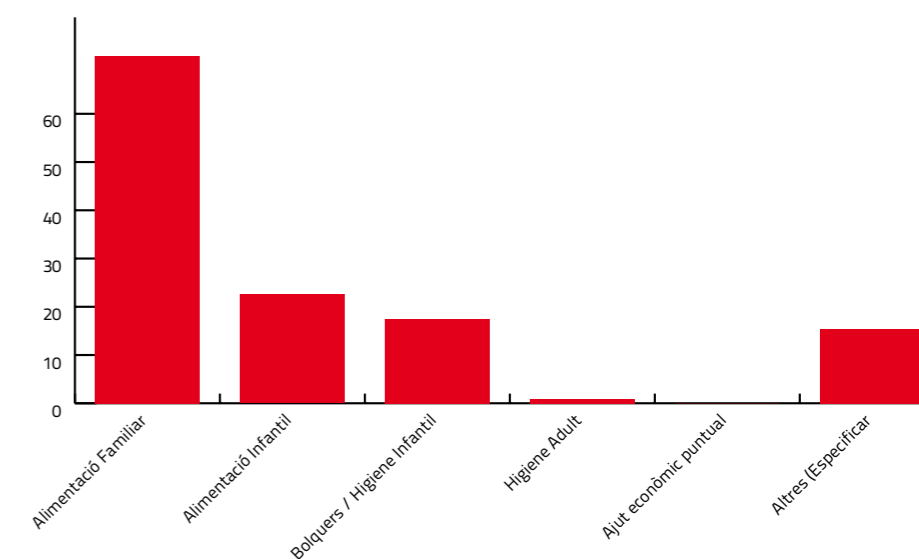
■ El 60% va rebre per primera vegada l'ajut el 2010, un 21% el 2009 i el 8% fa més de 3 anys.

■ 8 de cada 10 de les persones enquestades que reben l'ajuda no havien estat mai ateses en cap projecte de la Creu Roja.

■ El 82% van rebre ajuda de la Creu Roja el 2010. D'aquests, un 93% van rebre alimentació familiar i infantil, el 17,5% van rebre bolquers i productes d'higiene infantil i el 16% van rebre altres tipus d'ajuda: joguines, roba, formació.

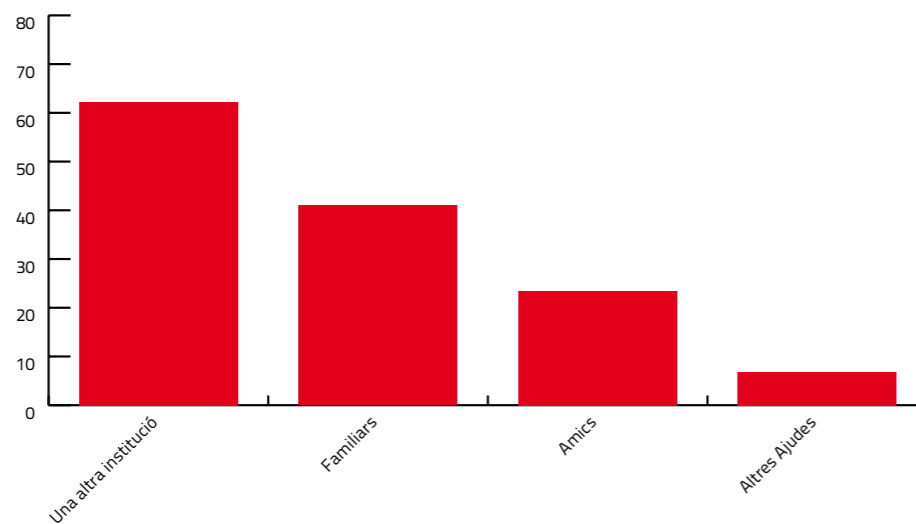
Tipus d'ajuda	Freqüència	Percentatge
Alimentació Familiar	246	72,8%
Alimentació Infantil	76	22,5%
Bolquers/Higiene Infantil	59	17,5%
Higiene Adult	3	0,9%
Higiene Llar	0	0,0%
Ajut Econòmic Puntual	2	0,6%
Altres	52	15,4%

○
**4 de cada 10
persones
enquestades
no havien
sol·licitat mai
cap ajuda
bàsica.**

■ Un 54% de les persones enquestades van rebre també l'ajuda d'alguna altra persona o institució.

De qui rep ajuda	Freqüència	Percentatge
Una altra institució	138	62,2%
Familiars	91	41%
Amics	52	23,4%
Altres Ajudes	15	6,8%

■ En l'actualitat, un 93% dels enquestats/ades rep ajuda de la Creu Roja o d'altres institucions, dels quals un 40% en rep com a mínim un cop al mes.

■ El 65% va sol·licitar aquest ajut per pèrdua de feina d'algun membre de la família.

■ El 60% valora positivament l'ajuda rebuda, però 1 de cada 4 persones considera que no és suficient. Demanen més varietat, més quantitat, més freqüència, producte fresc (carn, fruita i verdura, ous, lactis...), llaunes de tonyina, sardines, condiments...

QUÈ PENSA QUE PODRIA FER MILLORAR LA SEVA SITUACIÓ ACTUAL O QUIN TIPUS D'AJUT NECESSITARIA?(*)

(*) A partir de les respostes, s'ha creat un núvol de paraules amb una mida proporcional a la seva freqüència d'aparició.

“

Sempre falten coses però em conformo, i feliç, gràcies a l'ajuda de la Creu Roja i altres institucions. Encara que sigui poca cosa jo ho rebo com si fos una muntanya...

Usuari del Programa d'Aliments, 43 anys.

”

“

El que més em va cridar l'atenció és que, en comptes de demanar ajuda, el que demanaven era lloc on treballar per poder mantenir la família.

Neus Doblàs, Operadora del Centre de Coordinació de la Creu Roja.

”

RESULTATS DE L'ENQUESTA

4.1 METODOLOGIA

4.2 PERFIL DELS USUARIS

4.3 ACCIÓ HUMANITÀRIA DE LA CREU ROJA A CATALUNYA

4.4 INFÀNCIA I FAMÍLIA

4.4.1 HABITATGE

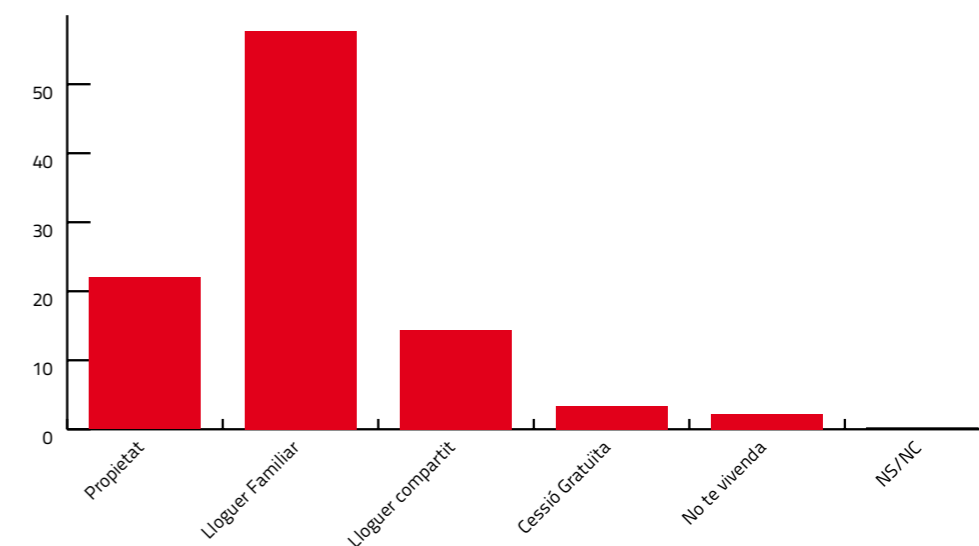

■ El 85% conviu amb altres persones. La mitjana de persones que conformen el nucli familiar és de 4.

■ Gairebé el 80% tenen fills al domicili i el 86% són menors de 12 anys. El 41% té fills menors de 2 anys i el 68% tenen fills entre 2 i 12 anys.

■ El 70% dels usuaris viuen en habitatges de lloguer (familiar o compartit) i 3 de cada 10 han hagut de canviar de casa durant els darrers dos anys, la meitat per motius econòmics.

Vivenda	Freqüència	Percentatge
Propietat	90	22%
Lloguer Familiar	236	57,7%
Lloguer Compartit	59	14,4%
Cessió Gratuïta	14	3,4%
No tinc vivenda/Altres	9	2,2%
NS/NC	1	0,2%

**3 de cada
10 enquestats
han hagut de
canviar de
casa durant
en els darrers
dos anys**

“
No podré fer servir la calefacció fins no tenir la vida solucionada, em poso una manta al sofà quan tinc fred i punt. De totes aquestes coses ara haig de prescindir, no tinc diners per res en absolut...

Lucio, usuari del Programa d'Aliments, 50 anys.

■ De mitjana, el cost de l'habitatge suposa, respecte al total d'ingressos de la llar, un percentatge del 70%.

■ Un 10% han patit desnonaments. Mantenir un sostre els suposa una despesa mensual de 500 euros (mitjana). La mitjana d'ingrés total a la llar és de 550 €. Compten amb 50 euros per a la resta de despeses familiars (mitjana).

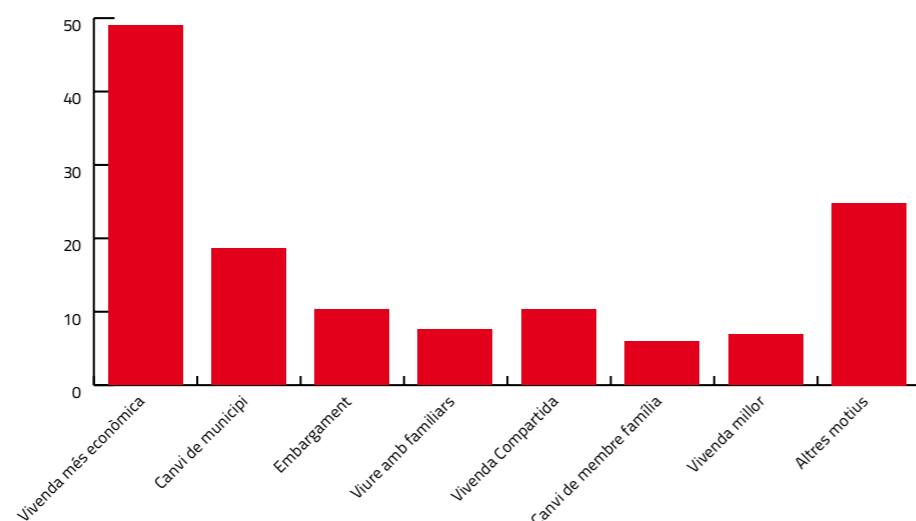
■ El 85% diuen que les despeses totals d'habitatge suposen una càrrega econòmica pesada.

■ 1 de cada 2 menors han de compartir dormitori amb algun adult per qüestió d'espai.

■ Respecte a l'habitatge, un 99% disposa de bany amb dutxa, un 41% disposa de calefacció, Un 93% disposa de rentadora, un 97% de nevera i un 32 % té ascensor.

■ El 42% diu no poder mantenir l'habitatge a temperatura adequada.

Motiu Canvi de vivenda	Freqüència	Percentatge
Vivenda més econòmica	71	49,0%
Canvi de municipi	27	28,6%
Fi de contracte	0	0,0%
Embargament	15	10,3%
Viure amb familiars	11	7,6%
Vivenda compartida	15	10,3%
No reunia condicions	0	0,0%
Canvi membres família	10	6,9%
Vivenda Millor	10	6,9%
Altres motius	36	24,8%

Motius de canvi de vivenda

4.4.2 ALIMENTACIÓ

■ Un 82% dels fills mengen fruita fresca i verdura almenys 1 cop al dia. Però gairebé un terç no es pot permetre menjar com a mínim un cop al dia ni carn, ni pollastre ni peix.

■ Un 33% va al menjador escolar i un 25% no s'ho pot costejar.

■ El 38 % de les llars no es pot permetre un àpat de carn cada 2 dies.

Tinc 5 fills. Només una filla es pot quedar al menjador escolar perquè té beca. Els altres 4 porten l'entrepà de casa.

Usuària del Programa d'Aliments, 42 anys.

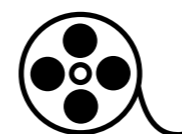

Per Nadal vam estar molt contents; la Creu Roja ens va donar tres paquets de regals pels nens i no ens ho esperàvem. Ens va posar molt i molt contents...

Susanna, usuària del Programa d'Aliments i la Campanya de Recollida de Juguines de Creu Roja Joventut, 46 anys.

4.4.3 OCI I TEMPS LLIURE

■ Un 95% no pot fer vacances i només un 6% pot fer front a un imprevist de 600 €.

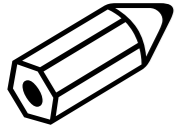
■ El 48% dels enquestats no es poden permetre la celebracions especials (aniversaris, festes...)

■ Al període de vacances, caps de setmana o davant d'alguna eventualitat, es fa

càrrec dels fills, en un 77% els membres de la llar, un 19,8% família o amics, només un 1 % pot permetre's un cangur.

■ Un 49% no disposa de material d'oci (bicis, patins, etc). Un 85 % disposa de juguines per jugar dins del seu habitatge i un 65% no es pot permetre regularment activitats d'oci.

4.4.4 EDUCACIÓ

■ 8 de cada 10 nens realitzen educació obligatòria, preescolar o van a la llar d'infants i només un 37% realitza alguna activitat de lleure.

■ Un 27% no realitza cap activitat extraescolar i un 38% no es pot permetre casals d'estiu o similars.

■ El 31% no té llibres adequats a la seva edat. En reforç escolar, un 59% diu que no en pot donar als seus fills per manca de coneixements i un 43% no es pot permetre suport extern (aquests percentatges estan calculats a partir del total de persones -222- amb fills entre 2 i 12 anys).

Mai puc pagar als meus fills cap activitat fora de l'escola; no poden ni fer gimnàstica perquè no els puc comprar ni el xandall.

Usuària del Programa d'Aliments, 42 anys.

■ Total de despeses
(Alimentació + Educació + Higiene Personal + Oci)

48%	gasta <0-299 €
44,5%	gasta 300-599€
7,8%	+600€

Un 30% no es pot permetre dos parells de sabates adequats

4.4.5 ROBA

■ Un 55% dels fills no disposa de roba nova i un 30% no es pot permetre dos parells de sabates adequats.

4.4.6 DESPESES ECONÒMIQUES

■ En alimentació, la mitjana de despesa és de 230 € al mes i, en educació, un 68% diu no tenir cap despesa mensual.

■ En higiene personal i de la llar, roba i calçat, la meitat dels usuaris manifesta no poder gastar res (0 €) al mes. Un 44% destina entre 1 i 100 € mensuals i només un 3% gasta més de 101 € i en oci i lleure el 91% manifesta no poder tenir cap despesa.

■ Un 96% de les despeses dels seus fills correspon a alimentació; un 78% a roba, calçat i higiene i un 15% a educació.

■ El 87% arriba a final de mes amb dificultat o molta dificultat.

Recordo alguns detalls concrets que em van impactar, com persones que em comentaven que tenien deutes importants en botigues d'alimentació del seu barri, o que no tenien aigua calenta des de feia bastant de temps per no poder-se permetre la reparació de la caldera o una persona que no tenia aigua corrent per no poder pagar l'alta del comptador.

Gemma Castell,
Operadora del Centre de Coordinació de la Creu Roja a Catalunya

Les persones enquestades han agraït la iniciativa presa per la Creu Roja. Són molt conscients de les seves dificultats davant la crisi econòmica i de com a partir de les ajudes rebudes per part de la nostra entitat se'ls poden veure cobertes les seves necessitats més bàsiques (alimentació).

Blanca Balsells,
Operadora del Centre de Coordinació de Creu Roja a Catalunya.

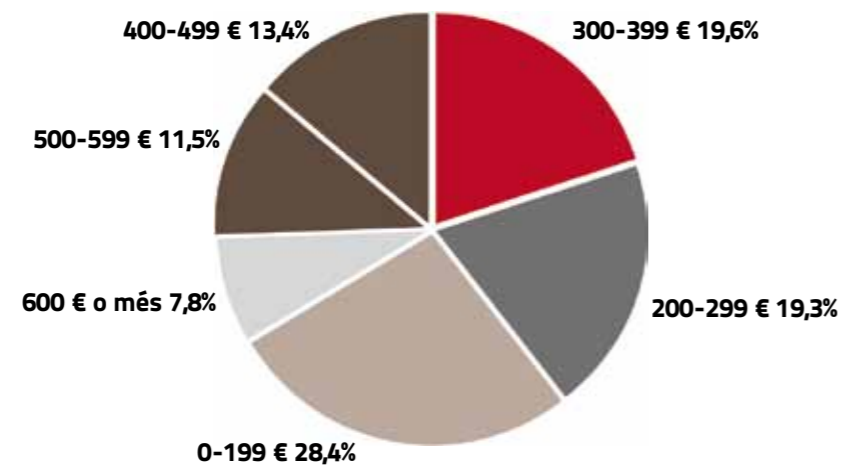

DESPESES TOTALS

S'ha calculat el total de despeses en alimentació, educació, higiene personal, oci i membres d'altres llars.

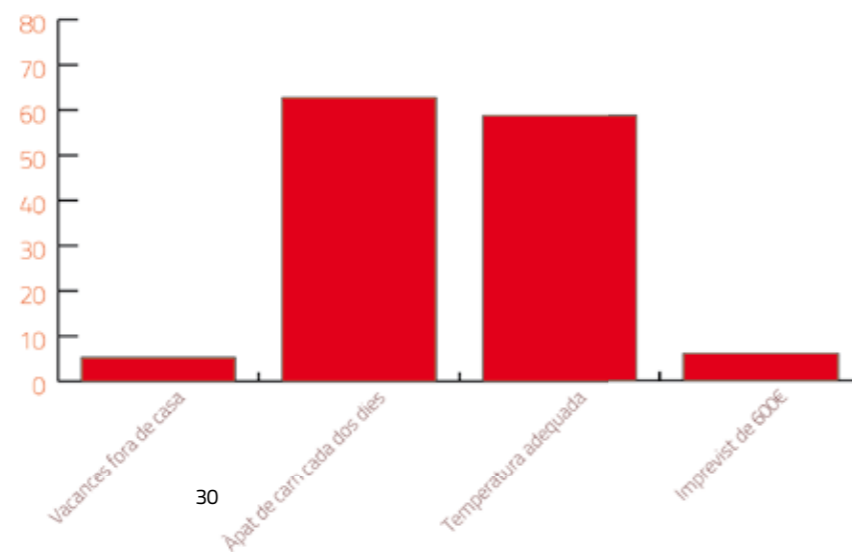
N	NMiss	Mitjana	Mediana	Mínim	Màxim
409	0	311,43	300	0	1350

Despeses totals	Freqüència	Percentatge
0-199 €	116	28,4%
200-299 €	79	19,3%
300-399 €	80	19,6%
400-499 €	55	13,4%
500-599 €	47	11,5%
600 € o més	32	7,8%

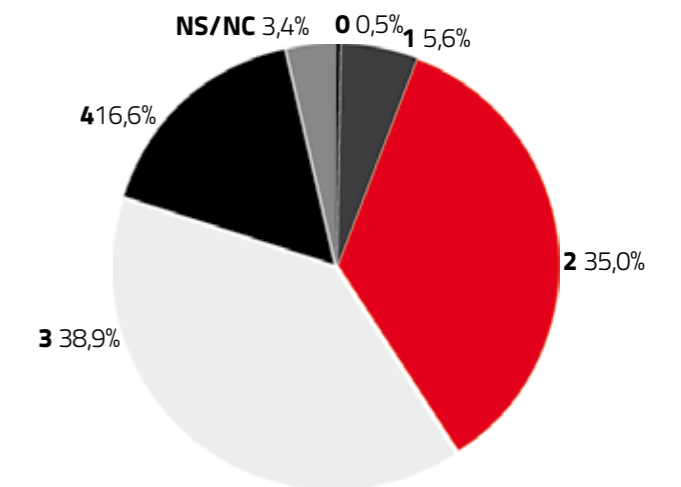
Indicador privació material

■ El 55% dels usuaris enquetats es troben en situació de privació material.

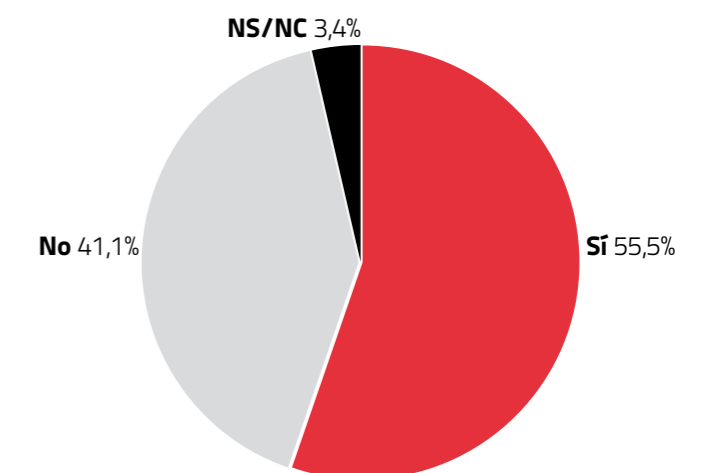
■ A partir dels ítems de l'apartat anterior, s'ha calculat el nombre d'ítems que s'han contestat negativament.

Nombre d'ítems negatius	Freqüència	Percentatge
0	2	0,5%
1	23	5,6%
2	143	35,0%
3	159	38,9%
4	68	16,6%
NS/NC	14	3,4%

■ Indicador de privació material (persones que han contestat negativament com a mínim a tres dels quatre ítems)

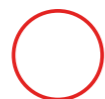
indicador de privació material	Freqüència	Percentatge
Sí	227	55,5%
No	168	41,1%
NS/NC	14	3,4%

EN QUÈ NECESSITARIA AJUDA PER ALS SEUS FILLS/ES? : (*)

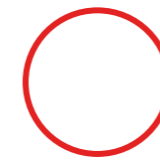
(*) A partir de les respostes s'ha creat un núvol de paraules amb una mida proporcional a la seva freqüència d'aparició.

**Un
terç no es
pot permetre
menjar com a
mínim un cop
al dia ni carn,
ni pollastre ni
peix.**

1

Poca precarietat, alta pobresa.

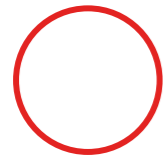
Les famílies que han estat objecte de l'estudi no es troben en situació de precarietat, sinó que pateixen una situació de pobresa provocada fonamentalment per haver quedat fora del mercat laboral

Les baixes taxes d'activitat (15% de les persones enquestades), l'escassa rellevància d'indicadors de precarietat laboral (només un 11% si comptem tota la unitat familiar), l'elevada dependència de les prestacions (68,20% dels ingressos d'aquestes famílies provenen de prestacions) i especialment la necessitat de recórrer a l'ajut extern per

satisfer les necessitats més bàsiques de manera continuada i no com un ajut puntual són indicadors que les famílies que han estat objecte del nostre estudi no es troben en situació de precarietat, sinó que pateixen una situació de pobresa provocada fonamentalment per haver quedat fora del mercat laboral.

2

Un sostre que és una llosa

Les famílies han de fer front mensualment a una despesa de 500€ (mitjana amb subministraments) per no acabar vivint al carrer

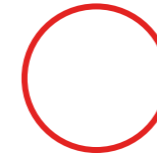
Hem vist en l'informe que més del 70% dels ingressos (i tornem a remarcar aquí que quan ens referim a ingressos estem parlant majoritàriament de prestacions i no de salaris) van destinats a pagar un habitatge que en el 70% de les famílies és d'arrendament. Un habitatge de lloguer que en alguns casos es veuen obligats a compartir amb altres persones que no formen part de la unitat familiar (14,4%), amb poc espai (1 de cada 2 menors han de compartir dormitori amb algun

adult per qüestió d'espai) o que no poden mantenir a una temperatura adequada (42% dels enquestats). Malgrat totes aquestes carències, les famílies han de fer front mensualment a una despesa de 500€ (mitjana amb subministraments) per no acabar vivint al carrer. Amb aquesta despesa fixa i implacable, l'economia familiar no pot fer front ni tant sols a les necessitats més bàsiques com són l'alimentació i la higiene.

3

Els nouvinguts

El 60% de les persones enquestades van rebre per primer cop l'ajut de Creu Roja durant el 2010

Ens trobem amb un nou perfil d'usuaris en els nostres projectes: famílies que per primer cop s'apropen als serveis socials i a les institucions i ho fan a més per sol·licitar una ajuda molt bàsica i de manera mantinguda

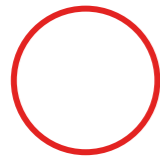
El 60% de les persones enquestades van rebre per primer cop l'ajut de la Creu Roja durant el 2010, i, el que és més rellevant, 4 de cada 10 famílies no havien necessitat abans sol·licitar ajuda bàsica ni a serveis socials ni a altres institucions o persones. El motiu majoritari de sol·licitar aquest ajut és la pèrdua del lloc de treball d'un o més membres de la família. Ens trobem amb un nou perfil d'usuaris en els nostres projectes: famílies que per primer cop s'apropen als serveis

socials i a les institucions i ho fan, a més, per sol·licitar una ajuda molt bàsica i de manera mantinguda. De no estar en el circuit ni tant sols de manera ocasional, passen a dependre de l'ajut extern per poder viure. La pèrdua de la feina i les càrregues econòmiques de les famílies -que com ja hem dit, han de fer front a les elevades despeses d'habitatge- els aboquen a aquesta situació.

4

La situació dels infants

S'observa entre les famílies enquestades una tendència creixent a renunciar al servei de menjador escolar per no poder fer front a aquesta despesa

La tendència a la baixa es manifesta també en altres activitats extraescolars i d'oci infantil. Moltes famílies han hagut de prescindir també d'aquests serveis i activitats pels seus fills

Afortunadament, la gratuïtat de l'educació garanteix l'escolarització a la qual tenen dret tots els nens i nenes. L'escola compleix també un important paper en l'alimentació (un 33% dels nens i nenes van al menjador escolar, la majoria amb beques) i contribueix sense dubte a que la dieta dels nens i nenes sigui força millor que el de la resta de membres de la unitat familiar. La dada negativa és que 1 de cada 3 nens no menja almenys un cop al dia ni carn, ni pollastre ni peix perquè la família no s'ho pot permetre. També s'observa entre les famílies enquestades una tendència creixent (força acusada a partir de 2009)

a renunciar al servei de menjador escolar per no poder fer front a la despesa que suposa. Si tenim en compte que a 4 de cada 10 llars enquestades no es poden permetre aquest tipus d'àpat cada dos dies, les conseqüències que pugui tenir aquesta tendència en l'alimentació infantil són preocupants. La tendència a la baixa es manifesta també en altres activitats extraescolars i d'oci infantil. Moltes famílies han hagut de prescindir també d'aquests serveis i activitats pels seus fills. Pràcticament la meitat dels que diuen que no poden costejar-ho, sí que podien fer-ho amb anterioritat a 2009.

ELS 7 PRINCIPIS FONAMENTALS

HUMANITAT

EL Moviment Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja s'ha creat per la preocupació de prestar auxili, sense discriminació, a tots els ferits als camps de batalla, s'esforça, sota el seu aspecte internacional i nacional, a prevenir i alleujar el patiment de l'ésser humà en totes les circumstàncies. Tendeix a protegir la vida i la salut, així com a fer respectar la persona humana. Afavoreix la comprensió mútua, l'amistat, la cooperació i una pau duradora entre tots els pobles.

IMPARCIALITAT

No fa cap distinció per nacionalitat, raça, religió, condició social o credo polític. Es dedica únicament a socórrer els individus en proporció amb el seu patiment, posant remei a les seves necessitats i donant prioritat a les més urgents.

NEUTRALITAT

Amb la finalitat de conservar la confiança de tothom, el Moviment s'absté en tot moment de prendre part en les hostilitats i en les controvèrsies d'ordre polític, racial, religiós o ideològic.

INDEPENDÈNCIA

El Moviment és independent. És auxiliar dels poders públics en les seves activitats humanitàries, activitats que estan sotmeses a la legislació que regeix en els països respectius, no obstant això, les societats nacionals han de conservar una autonomia que els permeti actuar sempre d'acord amb els principis del Moviment.

VOLUNTARIAT

És una institució de socors voluntari i de caràcter desinteressat.

UNITAT

A cada país només pot existir una Societat de la Creu Roja o de la Mitja Lluna Roja, que ha de ser accessible a tothom i ha d'estendre la seva acció humanitària a la totalitat del territori.

UNIVERSALITAT

El Moviment Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja, en el si del qual totes les societats tenen els mateixos drets i el deure d'ajudar-se mútuament, és universal.

www.creuroja.org 902 22 22 92

Humanitat Imparcialitat Neutralitat Independència Voluntariat Unitat Universalitat